

Tillstånd och upplysning

DelgivningskvittoSvenska Betodlarna ek för
Box 75
230 53 Alnrap**Beslut angående ansökan om nöddispens på växtskyddsområdet****1 Beslut**

Kemikalieinspektionen beviljar dispens från kravet på produktgodkännande för växtskyddsmedlet Biscaya OD 240 (registreringsnummer 4791).

Gäller från och med	2017-07-18
Gäller till och med	2017-08-31 (44 dagar)
Sammanfattning av användningsområde	Mot sent bladlössangrepp i odlingar av sockerbetor

Den som använder Biscaya OD 240 ska uppfylla de kunskapskrav som framgår av nuvarande behörighetsklass för Biscaya OD 240 (2 L).

Specificerade användningsvillkor framgår av beslutsbilagan.

1.1 Åtterrapporering och redovisning av mängduppgifter

Efter avslutad odlingssäsong ska en redogörelse lämnas in till Kemikalieinspektionen över vilka strategiförsök som genomförts eller planerades under 2017 och på vilket sätt resultaten från dessa kan ge information om att kommande års odlingar av sockerbetor kan genomföras utan behov av dispens.

I redogörelsen ska en bedömning av sockerbetsarealen som behandlas med Biscaya OD 240 i året, samt motsvarande använd mängd, också anges.

Redogörelsen ska lämnas in till Kemikalieinspektionen senast 31 januari 2018.

2 Beskrivning av ärendet

Den 13 juli 2017 inkom ansökan om dispens för nedanstående ändamål.

Sökande	Svenska Betodlarna ek för Box 75 230 53 Alnrap
Typ av dispens	Begränsad och kontrollerad användning vid nödsituation
Produktnamn	Biscaya OD 240
Produktens registreringsnummer	4791
Verksamma ämnen	Tiaklopid
Funktion	IN - Insekticid
Sökt användningsområde	Mot bladlöss i odlingar av sockerbetor.

2.1 Sökandens skäl till ansökt dispens, yttrandet från växtskyddscentralen i Alnarp och Kemikalieinspektionens bedömning

Eftersom Kemikalieinspektionens redovisning av skäl till ansökt dispens stämmer i stort sett överens med sökandens beskrivning av problemet och med yttrandet från växtskyddscentralen i Alnarp, presenteras nedan en gemensam sammanfattning av skälen.

2.1.1 *Beskrivning av faran*

Faran som sökanden vill åtgärda med denna dispensansökan är sena bladlössangrepp (betbladlöss och persikbladlöss).

Betbladlössangrepp (*Aphis fabae*) har en stor betydelse för produktionen av sockerbetor, då bladlössen kan uppträda i stora mängder.

Enligt Jordbruksverkets Växtskyddsinfo-hemsida¹ har persikbladlusen (*Myzus persicae*) betydelse endast som spridare av betvirusgulsot (BYV) och andra virus, och det är virusen som i sin tur leder till skördeförlost. Ett fåtal persikbladlöss räcker för spridningen av viruset och bekämpningströsklarna är därför lägre för persikbladlusen än för betbladlusen.

På Växtskyddsinfo-hemsidan konstateras att ”Eftersom allt sockerbetsfrö är betat med Gaucho är bekämpningsbehovet normalt litet. Denna betning har en bra långtidseffekt mot bladlöss som leder till att bekämpningsbehovet mot bladlöss har minskat betydligt. Lokalt kan det dock finnas ett behov av bekämpning mot betbladlus enstaka torra år då plantans upptag av betningsmedlet kan vara låg.” Enligt sökanden är 2017 ett sådant år då sent bladlössangrepp har en större betydelse, på grund av att fröbetningen inte längre ger effekt för att skydda grödan.

Sent bladlössangrepp är mer allvarligt i tidigt sådd av sockerbetor.

Enligt sökanden och växtskyddscentralen i Alnarp finns det inget alternativ med tillräckligt bra effekt för att bekämpa sent bladlössangrepp (se nedan).

Enligt sökanden kan bladlössangreppen orsaka 3-4 % förlust i sockerskörd, det vill säga mer än 700 kr/ hektar intäktsbortfall. De senaste fem åren (2012 - 2016) var hektarskörden av sockerbetor mellan 59 300 och 73 500 kg/ ha, vilket motsvara 19-24 % årlig variation².

År 2012 behandlades cirka 1 500 ha med Biscaya OD 240. Sökanden bedömer att mellan 2 000 och 5 000 ha kan behöva behandlas under sommaren, det vill säga 6 till 16 % av sockerbetor arealen i Sverige, vilket är cirka 31 000 ha under 2017.

2.1.2 *Beskrivning av alternativ*

Två produkter rekommenderades tidigare av Jordbruksverket vid bladlössangrepp i sockerbetor: Aztec (Regnr. 4366) och Pirimor (Regnr. 3815). Den första återkallades 2005 och den andra 2011.

¹ <https://fou.jordbruksverket.se/vxinfo/mobil/index.php> > Sockerbetor > Bladlus. 2017-07-17.

² Sockerskörden är cirka 17-19 % av sockerbetors hektarskörd. <http://www.nordicsugar.se> > kann-ditt-socker > naturens-sotma. 2017-07-18.

Vissa betmedel är godkända för användning mot insektsangrepp i odlingar av sockerbetor: Cruiser 600 FS SB (Tiametoxam; Neonikotinoid), Force 20 CS (Teflutrin; Pyrethroid) och Gaucho WS 70 (Imidaklopid; Neonikotinoid). Enligt produkternas bruksanvisning (etikett) är de två neonikotinoiderna effektiva mot bladlössangrepp i sockerbetors tidiga utvecklingsstadier. Enligt Växtskyddsinfohemsida är betmedlens långtidseffekt mot bladlöss klimatberoende (*se ovan*).

Användningen av betmedel har minskat behovet för insektsbekämpning med andra produkter. Vid sent bladlössangrepp, alltså vid de åren betmedlen inte ger långsiktiga effekter, krävs dock andra insektsmedel för att åtgärda faran.

Två produkter, som inte är betmedel, är godkända som insektsmedel i odlingar av sockerbetor: Beta-Baythroid SC 025 (Betacyflutrin; pyretroid) och Fastac 50 (Alfacypermetrin; pyretroid).

Bruksanvisningen för Beta-Baythroid anger att insektsmedlet kan användas 'vid angrepp', men bladlus finns inte på listan av insektsgrupper som kan bekämpas med produkten. Nordic Sugar³ anger dock att *"Om det är aktuellt att behandla mot löss rekommenderar vi Beta-Baythroid SC 025, dosen 0,3-0,4 l/ha och vattenmängden 150-200 l/ha. Preparatet är kontaktverkande, därför är det viktigt att behandla vid dagg och använda en hög vattenmängd."*

Bruksanvisningen för Fastac 50 anger att insektsmedlet kan användas i BBCH stadium 10-39, medan dispensansökan gäller för BBCH 31-49. Bladlus finns på listan av insektsgrupper som kan bekämpas med produkten.

Biscaya OD 240 är godkänd i Sverige mot skadeinsekter i odlingar av raps och rybs och skadeinsekter i odlingar av potatis, men inte i odlingar av sockerbetor. Bruksanvisningen för Biscaya OD 240 anger att produkten är effektiv mot bladlöss i odlingar av potatis. Dessutom är Calypso – en produkt som innehåller samt verksamt ämnet som Biscaya OD 240 – godkänd i Holland för användning mot bladlöss i odlingar av sockerbetor (Ctgb regnr. 12452).

Stycket nedan beskriver varför neonikotinoiden Biscaya OD 240 ses som mer effektiv än pyretroiderna Beta-Baythroid och Fastac 50 mot sent bladlössangrepp i odlingar av sockerbetor.

2.1.3 *Beskrivning av sökandens och Växtskyddcentralen i Alnarp skäl till att Biscaya OD 240 är det bästa alternativet*

Det finns fyra skäl till att pyretroider inte anses vara tillräckligt effektiva mot bladlössangrepp i väl utvecklade sockerbetor:

(a) Neonikotinoiden Biscaya OD 240 är ett systemiskt verkande insektsmedel medan pyretroider Beta-Baythroid och Fastac 50 är kontaktverkande insektsmedel. Det innebär att, vid bekämpning med en av dessa pyretroider, måste bladlössen träffas direkt av sprutvätskan för att produkten ska vara effektiv. Problemet finns inte med

³ <http://www.sockerbetor.nu> > Betodling > Odlingråd > Växtskydd > Rekommendationer insektsbekämpning. 2017-07-17.

systemiskt verkande insektsmedel som Biscaya OD 240, därför att ämnet transporteras genom växttäcket och sugas av bladlössen.

(b) Enligt Växtskyddscentralen i Alnarp sitter betbladlössen i kolonier nere i bladrossetten hos sockerbetan. Därför skyddas skadegöraren av betbladen vid bekämpning med pyretroider.

(c) Desto senare betors utvecklingsstadier, desto större växttäcken är, desto mer skyddas bladlössen av växttäcken. Det förklarar varför pyretroider kan vara effektiva i tidiga utvecklingsstadier, men att deras effektivitet minskar vid senare utvecklingsstadier⁴.

(d) De två pyretroider ger inte lika långa skyddseffekter än det systemiskt verkande medlet Biscaya OD 240.

Därför blir effekten av pyretroider dålig vid sent bladlössangrepp. I de fall angreppet fortsätter eller bekämpningen misslyckas måste behandlingen med pyretroider upprepas.

I kombination med användningen av pyretroider mot bladlöss i andra fältgrödor, alla dessa faktorer också gör att risker för resistens (eller utveckling av resistens) är högre med användningen av pyretroider.

Pyretroiders breda bekämpningsspektrum gör att – utöver alla skäl som listas ovan – deras användning har negativa effekter mot grödans insektsfauna (bl.a. nyttodjuren), vilket i sin tur minskar nyttodjurens kapacitet att hålla nere bladlössens population. Vid bladlössangrepp observeras en parallell utveckling av rovinsekter. Enligt sökanden är ett sådant problem mindre med det mer selektiva Biscaya OD 240.

2.1.4 *Beskrivning av åtgärder för att undvika upprepade dispenser*

Enligt Växtskyddscentralen i Alnarp finns det idag inga bra alternativa metoder för att minska bladlössangrepp, såsom sortskillnader eller växtföljder. Direkta bekämpningsåtgärder är det enda tänkbara alternativet.

Med hänvisning till de effektivitetsproblemen som listas ovan, verkar det som att en ansökan för godkännande (i någon form) av en produkt med tillräcklig effekt mot sent bladlössangrepp i sockerbetor är det enda tänkbara kortsiktiga alternativet för att undvika upprepade dispenser (förutom att acceptera en skördeförlust vissa år, vid angreppet).

Sökanden har dock inte berättat om tidigare eller planerad diskussion med produktinnehavaren för att utreda en sådan möjlighet.

Än så länge har tidsintervallet mellan de två dispenser varit fem år, vilket kan ses som lång och indikerar att betodlarna är väldigt försiktiga i sin användning av dispensmöjligheten. Detta betyder att dispensansökan och bekämpning endast sker vid icke-försumbart behov.

⁴ Argument anges inte av sökanden eller Växtskyddscentralen i Alnarp, men framgår av grödans fenologi.

Med klimatförändringen anser Kemikalieinspektionen att angreppets frekvens och allvarlighet riskerar att öka i framtiden⁵, och med detta ökar även behovet av mer långsiktiga åtgärder än dispensansökningar.

2.2 Samråd med Livsmedelsverket

Kemikalieinspektionen har samrått med Livsmedelsverket i fråga om konsumentskydd. På grund av begränsad bemanning under sommartiden samt att ansökan kom in med kort varsel har Livsmedelsverket inte kunna ge ett formellt yttrande i ärenden. I ett informellt yttrande bedömer dock Livsmedelsverket att resthaltstudierna som skickades av produktinnehavaren visar att användningen av Biscaya OD 240 enligt sökt rekommendation i odlingar av sockerbetor inte bör ge upphov till resthalter över de idag gällande gränsvärdena på EU-nivå, och att det inte heller bör vara någon risk för konsumenter.

2.3 Tidigare dispenser

Kemikalieinspektionen beviljade en dispens för samma produkt och användningsområde för 5 år sedan.

Utöver detta har Kemikalieinspektionen beviljad tre andra dispenser för samma produkt, men för andra användningsområden, i 2012, 2015 och 2016.

Diariernr	Beskrivning
731-H12-01154	Bifall – 2012-06-21 – Mot skadeinsekter i odlingar av sockerbetor – Betodlarna. Dispensperiod: 120 dagar fr.o.m. beslutsdatum.
<i>Övriga dispenser för andra användningsområden</i>	
5.1.2.a-H16-07191	Bifall – 2016-10-07 – Mot bladlöss i odlingar av höstkorn höstråg, höstrågvete och höstvetete – Föreningen Sveriges Spannmålsodlare.
5.1.2.a-H15-06581	Bifall – 2015-09-30 – Mot bladlöss i odlingar av höstkorn och höstvetete – Sveriges Spannmålsodlarförening.
731-H12-01057	Bifall – 2012-06-08 – Mot skadeinsekter i odlingar av konservärter – Findus Sverige AB.

2.4 Godkännande för verksamt ämne och produkt

Det verksamma ämnet Tiaklopid är godkänt genom kommissionens genomförandeförordningar (EU) nr 540/2011 och nr C/2016/7268 (förlängning)⁶

⁵ Se till exempel <http://www.jordbruksverket.se> > Miljö & klimat > Klimatanpassning av jordbruket > Klimatförändringar påverkar jordbruket.

⁶ Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 540/2011 av den 25 maj 2011, OJ L 153, 11.6.2011, p. 1–186; Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr C/2016/7268 OJ L 312, 18.11.2016, p. 21–23.

till och med den 30 april 2018. I genomförandeförordningar (EU) nr 540/2011 skriver kommissionen:

”Vid den samlade bedömningen bör medlemsstaterna
— ta särskild hänsyn till skyddet av leddjur som inte är målarter,
— ta särskild hänsyn till skyddet av vattenlevande organismer,
— ta särskild hänsyn till att grundvattnet kan förorenas när det verksamma ämnet används i områden med känsliga mark- och/eller klimatförhållanden.
Vid behov bör riskreducerande åtgärder vidtas.”

Produkten Biscaya OD 240 är godkänd i Sverige sedan 2017-04-11 och t.o.m. 2018-04-30, mot skadeinsekter i odlingar av raps och rybs och skadeinsekter i odlingar av potatis. Godkännandet förnyades senast 2015-01-01.

3 Skäl

3.1 Tillämpliga bestämmelser

Ett växtskyddsmedel får endast släppas ut på marknaden och användas om det har produktgodkänts i den berörda medlemsstaten enligt artikel 28 i förordning (EG) nr 1107/2009⁷. Kemikalieinspektionen får dock i särskilda fall meddela dispens från kravet på godkännande och tillåta att ett växtskyddsmedel, under högst 120 dagar, släpps ut på marknaden för begränsad och kontrollerad användning, om en sådan åtgärd framstår som nödvändig på grund av en fara som inte kan avvärras på något annat rimligt sätt. Detta framgår av artikel 53 i förordningen.

3.2 Kemikalieinspektionens bedömning

Dispens får endast beviljas om det rör sig om ett särskilt fall. En dispens för samma produkt och samma användningsområde har tidigare beviljats endast en gång för fem år sedan. Faran (sent bladlössangrepp och angrepp av virus som transporteras via bladlöss) förekommer endast vissa år.

Kemikalieinspektionen instämmer i sökandens bedömning att de alternativa produkter som idag är godkända för användning mot insektsangrepp i sockerbetor inte kan undanröja med tillräckligt effekt den fara som sent bladlössangrepp utgör.

Sökanden har inte vidtagit åtgärder för att komma ifrån behovet av fortsatt dispens. Svensk sockernäring vill dock helst lösa de rådande problemen med skadeinsekter genom att endast använda betat sockerbetsfrö, och har varit försiktiga i sin användning av dispensmöjligheten.

Efter informell kontakt med Livsmedelsverket, bedömer Kemikalieinspektionen att den sökta användningen av växtskyddsmedlet inte förväntas utgöra någon risk för konsumenter.

⁷ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 1107/2009 av den 21 oktober 2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG.

Kemikalieinspektionen bedömer att sökanden har visat att faran som beskrivits inte kan avvärijas på något annat rimligt sätt än genom dispens för växtskyddsmedlet Biscaya OD 240 för användning mot bladlössangrepp i odlingar av sockerbetor. Att ge dispens framstår därför som nödvändigt.

3.3 Motivering av villkor

Förutom grödan är det ansökta användningsområdet i stort sett likadant eller jämförbart med användningsområdena som idag är godkända för produkten. Bland annat är säsongen vid behandling, hektardosen, antalet behandlingar och behandlingsmetoden likadana i det ansökta användningsområdet och i det godkända användningsområdet i odlingar av raps och rybs. Kemikalieinspektionen bedömer därför att samma 'ytterligare villkor' som gäller för nuvarande produktgodkännande också ska gälla för dispensansökan.

I tidigare så som i nuvarande dispensansökan är resthaltstudierna i sockerbetor utförda med 35 dagars karenstid (PHI). Därför ger Kemikalieinspektionen 35 dagar karenstid i dispensensvillkor.

Detaljerat användningsvillkor framgår av beslutsbilagan.

3.4 Slutsats

Mot bakgrund av de skäl som redovisats ovan finner Kemikalieinspektionen att kraven i artikel 53 i förordning (EG) nr 1107/2009 är uppfyllda med föreskrivna villkor. Ansökan ska därför bifallas.

4 Upplysningar

Kemikalieinspektionen upplyser om att dispens enligt artikel 53 i förordning (EG) nr 1107/2009 i normalfallet endast beviljas en gång.

Dispensförfarandet syftar till att hantera faror eller hot som uppkommer sällan och som därmed inte kan förutses. Om en fara riskerar att upprepas eller utgör ett återkommande problem ska inte dispensförfarandet användas för att lösa problemet.

Det är därför viktigt att sökanden utformar en strategi för att undvika fortsatt behov av dispens eller tar fram andra bekämpningsmetoder för att åstadkomma en långsiktig lösning. Vid upprepad ansökan om dispens ska sökanden visa vilka åtgärder som vidtagits för att undvika behovet av ytterligare dispens.

Om produkten är godkänd i en annan medlemsstat inom EU finns det i vissa fall möjligheter för till exempel jordbruksorganisationer att ansöka om produktgodkännande i Sverige genom ömsesidigt erkännande enligt artikel 40 förordning (EG) nr 1107/2009.

Om produkten redan är godkänd i Sverige för viss användning finns möjlighet att ansöka om att utvidga produktgodkännandet till att även omfatta ytterligare användningsområden enligt artikel 51 förordning (EG) nr 1107/2009.

BESLUT

Datum
2017-07-18

Diariernr
5.1.2.a-H17-06078

Aktnr Regnr
F-2734 4791

5 Hur man överklagar

Detta beslut får överklagas hos mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt. Ett skriftligt överklagande ställt till mark- och miljödomstolen ska i så fall ha kommit till Kemikalieinspektionen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet.

På Kemikalieinspektionens vägnar

Agneta Westerberg

Beslutande

Julien Moeys

Föredragande

Kopia till:

- Jordbruksverket
551 82 Jönköping
- Livsmedelsverket
Box 622
751 26 Uppsala